

Príloha č. 6

Štandardy komunitných centier Národného projektu Komunitné centrá

vydané Implementačnou Agentúrou pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
v rámci implementácie Národného projektu Komunitné centrá (kód ITMS: 27120130553)

(September 2014)

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia

www.esf.gov.sk

www.employment.gov.sk

www.iazasi.gov.sk

Obsah

Úvod

1. Procedurálne štandardy

1.1. Definícia komunitného centra

1.2. Poslanie a ciele komunitných centier

1.3. Cieľové skupiny komunitných centier

1.4. Princípy komunitných centier

1.5. Sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity poskytované komunitnými centrami

1.6. Evidencia klientov a ochrana osobných údajov

1.7. Nadväznosť Komunitného centra na ďalšie služby

1.8. Minimálne kritériá a procedurálnych štandardov

2. Personálne štandardy

2.1. Personálne zabezpečenie činnosti komunitných centier

2.2. Profesionálny rozvoj pracovníkov a pracovných tímov

2.3. Minimálne kritériá a personálnych štandardov

3. Prevádzkové štandardy

3.1. Prevádzkovatelia komunitných centier

3.2. Prostredie a podmienky poskytovania sociálnych služieb, odborných činností, iných činností a aktivít KC

3.3. Miestna a časová dostupnosť poskytovaných služieb

3.4. Informovanosť o poskytovaných sociálnych službách, odborných činnostiach, iných činnostiach a aktivitách KC

Príloha - Etický kódex komunitných pracovníkov NP KC

Úvod

V podmienkach Slovenskej republiky je dlhodobo prítomná potreba riešiť problematiku vylúčených komunit, čo primárne znamená najmä viacnásobne znevýhodnené skupiny obyvateľov - marginalizované rómske komunity (MRK). Preto v kontexte týchto štandardov budeme pod pojmom segregovaná komunita myslieť marginalizovanú rómsku komunitu. Z tohto dôvodu je aj vznik komunitných centier na našom území prevažne spojený s rómskou komunitou, avšak nie je cieľom Národného projektu Komunitné centrá (NP KC) ešte viac prehĺbovať getoizáciu, priestorové vylúčenie daných lokalít, ale naopak, práve vhodným umiestnením a štandardizovaním komunitných centier naplňať poslanie komunitnej práce.

Preto ak sa zamýšľame nad problematikou segregovaných skupín z pozície sociálnej práce ako komplexnej aplikovanej vedy musíme konštatovať, že len spojením parciálnych vetiev sociálnej práce môžeme dosiahnuť pozitívny efekt, a aj to len za podmienky, že samotná komunita o danú zmenu stojí. Parciálne vetvy, z ktorých každá má špecificky vymedzené pole sociálnych intervencií, môžeme v kontexte NP vnímať najmä cez výkon odborných činností, iných činností a aktivít KC.

Komunitná práca si kladie za cieľ preventívne pôsobiť na sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ako aj na obyvateľov ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia a tým predchádzať vzniku akútnych krízových situácií. V sociálnej práci je zaužívané pomenovanie klient, tento termín budeme používať vo všetkých textoch NP KC ako termín pre zapojenie do NP KC (Príručka).

Špecifickým cieľom komunitnej práce je hľadať riešenie nepriaznivej sociálnej/životnej situácie tej skupiny obyvateľov, ktorí sa pre dlhodobo neriešené sociálne problémy stali členmi vylúčenej komunity, dôsledkom čoho je nepriaznivá sociálna situácia spojená s diskrimináciou v spoločnosti v prístupe k zamestnaniu a verejným službám na lokálnej, regionálnej i národnej úrovni. Na rozdiel od iných služieb v oblasti je komunitná práca akýmsi mostom medzi majoritou a minoritou a komunitné centrum je v tomto prípade vnímané ako priestor pre spoločný dialóg a aktivity. To samozrejme zvyšuje nároky na daný priestor ako aj samotných pracovníkov, ktorí musia byť schopní pracovať s javmi v komunite a predvídať riziká.

Cieľom komunitnej práce je poskytnúť odbornú pomoc všetkým jej obyvateľom na komunitnej, ale aj individuálnej báze, a to nie len tým, ktorí sú v nepriaznivej sociálnej situácii, sú sociálne vylúčení alebo v ohrození sociálneho vylúčenia a nie sú schopní sami ani s pomocou rodiny, blízkych osôb, komunity nájsť primerané riešenie svojho sociálneho problému. Súbežne sa komunitná práca stáva nástrojom komunitno-občianskeho vzdelávania, prostredníctvom ktorého sa vytvárajú predpoklady a podmienky na zvyšovanie všeobecnej, vzdelanostnej a kultúrnej úrovne obyvateľstva.

Účelom tejto prílohy (štandardov KC) je zjednotenie modelu komunitných centier, profesionalizácia ich činnosti s cieľom posilnenia pozície komunitných centier, ako jedného z nástroja, ktorý dokáže na lokálnej úrovni účinne koordinovať rôznorodé intervenčné programy a poskytovať komplexné sociálne a komunitné služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC podľa špecifických potrieb cieľových skupín.

Tieto štandardy KC usmerňujú prevádzkovateľov KC ako správne vykonávať sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity komunitného centra (uvedených v bode 3.4 Príručky pre zapojenie sa do NP KC) a slúžia ako návod nie len pre tých Prevádzkovateľov KC, ktorí sú podporení z NP KC, ale aj pre všetky ostatné subjekty venujúce sa tejto problematike.

Nakoľko ide o **pilotný projekt, štandardy KC budú** na základe informácií a skúseností z priamej činnosti komunitných centier počas projektu **aktualizované**.

Materiál obsahovo i metodicky vychádza z Minimálnych štandardov komunitných centier, ktorý bol vypracovaný v roku 2010 organizáciou Človek v tísni – pobočka Slovensko v spolupráci s ďalšími subjektmi (Kultúrne združenie Rómov Slovenska, ETP Slovensko, RZPSI PSK – CESTA n.o., Spoločnosť komunitných centier, Regionálne kancelárie Úradu splnomocnenca pre rómske komunity, predstavitelia samospráv, Združenie miest a obcí Slovenska, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, pracovníci a zriaďovatelia KC z Banskobystrického, Košického a Prešovského samosprávneho kraja a ďalšie MVO).

Cieľom Národného projektu Komunitné centrá v súlade s Opisom projektu je podpora sociálnej inklúzie a pozitívnych zmien v komunitách s dôrazom na MRK prostredníctvom rozvoja komunitnej práce v komunitných centrách. Špecifickým cieľom NP KC sú KC fungujúce jednotne podľa vytvorených štandardov NP KC a metódik.

1. Procedurálne štandardy

Keďže problémy, ktoré sa spájajú so životom v marginalizovaných rómskych komunitách sa dotýkajú mnohých oblastí súčasne (chudoby, vzdelávania, zamestnanosti, bývania, zdravia, finančnej oblasti, vzťahov s majoritou), aktivity či prístupy, zamerané na riešenie jedného problému alebo iba na jednu cieľovú skupinu nemajú šancu prispieť k dlhodobšej zmene situácie obyvateľov v osadách. Filozofiou komunitných centier je preto súčasne sa zamerať na riešenie viacerých problémov, poskytovať odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC pre skupiny sociálne vylúčené alebo ohrozené sociálnym vylúčením s aktívnym zapojením miestnych obyvateľov, samospráv a inštitúcií a tým zastaviť sociálny prepád lokality, prispieť k zlepšeniu sociálnej situácie jej obyvateľov¹. Zámerom komunitných centier je nachádzať zdroje pre riešenie problémov vo vnútri obce (t.j. sídelnej komunity) a podporovať rozvoj obce ako takej.

Komunitné centrá (KC) reagujú na niektoré deficity riešení v oblasti komunitného rozvoja a sociálnej integrácie na lokálnej úrovni medzi ktoré patria napríklad:

- absencia riešení, ktoré by sa zameriavali na odstraňovanie vonkajších bariér sociálneho začleňovania (napr. nepripravenosti škôl na vzdelávanie detí z rôznorodého sociálne-kultúrneho prostredia);
- riešenia, aplikované na lokálnej úrovni, majú často charakter jednorazových intervencií, sú nesystematické a bez preventívneho prvku;
- sú realizované rôznymi subjektmi bez vzájomnej koordinácie či prepojenosti aktivít;
- obce, ktoré sa snažia tento problém konštruktívne regulovať, sa potýkajú s nedostatkom potrebných informácií, zdrojov (ľudských aj finančných) a dostupných nástrojov;
- absencia špecifických prístupov, ktoré by reflektovali osobitosti (sociálne, ekonomické, socio-kultúrne a iné) konkrétnej lokality v zmysle ich účinnej sociálnej integrácie, resp. inklúzie;
- absencia etnicky neutrálneho miesta pre vytváranie a rekonštrukciu väzieb medzi obyvateľmi vylúčených rómskych lokalít a ďalšími skupinami komunity/obce;
- absencia priestoru a mechanizmov pre bezpečné priebežné uvoľňovanie napätí v obci, pomenovávanie problémov;
- absencia priestoru a mechanizmov pre identifikáciu a riešenie konfliktov v obci ešte pred ich eskaláciou;
- potreba sieťovacieho partnera pre samosprávu v oblasti komunitného rozvoja a budovania komunity celej obce.

¹ V prípade existencie programu terénnej sociálnej práce (ďalej TSP) v obci sa pre zabezpečenie vzájomnej koordinácie a neprekrývania sa oblastí činnosti KC riadi samostatným materiálom *Odporúčania pre zabezpečenie synergie programov terénnej sociálnej práce, terénnej zdravotnej asistencie, komunitných centier*, ktorý bude sprístupnený Prevádzkovateľom KC v priebehu NP KC.

1.1. Definícia komunitného centra

V komunitnom centre sa fyzickej osobe, rodine alebo skupine osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, majú obmedzené schopnosti alebo možnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrvávanie v segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby poskytujú odborné činnosti, iné činnosti a aktivity. Sociálnu službu v komunitnom centre možno poskytovať ambulantnou a terénnou formou prostredníctvom terénneho programu.

Komunitné centrum je:

- spoločným priestorom pre celú sídelnú komunitu obce;
- priestorom pre rozvoj rôznych subskupín komunity s ohľadom na fakt, že jeden človek môže byť súčasťou rôznych subskupín v priestore aj v čase. Zároveň, obyvatelia marginalizovanej rómskej komunity sú len jednou zo subskupín (hoci prioritnou), na ktoré sa komunitné centrum orientuje;
- neutrálnym priestorom pre deeskaláciu komunitných napätí a konfliktov;
- podporou obce v oblasti komunitného rozvoja a budovania komunity.

1.2. Poslanie a ciele komunitných centier

Poslaním komunitného centra je prostredníctvom **poskytovania komplexných, odborných činností, iných činností a aktivít prispieť k sociálnemu začleňovaniu** osôb sociálne vylúčených, a to ako na **individuálnej**, tak aj na **lokálnej úrovni**. Pod **sociálnym začleňovaním** sa rozumie sprístupňovanie takých príležitostí a možností, ktoré sociálne vylúčeným jednotlivcom a rodinám napomôžu plne sa zapojiť do ekonomického, sociálneho a kultúrneho života v danej lokalite i v celej spoločnosti.

Komunitné centrum je zamerané na napĺňanie nasledovných cieľov:

1. Zlepšovanie sociálnej situácie jednotlivcov, rodín a vylúčených spoločenských skupín.
2. Aktivizácia, zvyšovanie kompetencií a podpora sociálnej mobility jednotlivcov a rodín.
3. Prevencia sociálno-patologických javov.
4. Sprostredkovanie kontaktu so širším prostredím, podpora začleňovania do existujúcich sociálnych sietí, štruktúr, služieb a inštitúcií.
5. Podpora spolupráce a efektívnej koordinácie činnosti subjektov, ktoré zasahujú do situácie sociálne vylúčených osôb (obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb a služieb zamestnanosti, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti).
6. Podpora komunitného rozvoja, budovania celej komunity obce.
7. Podpora efektívneho riešenia konfliktov, sporov a napätí v celej obci ako aj v subskupine obyvateľov vylúčenej rómskej lokality a medzi jednotlivými subskupinami navzájom.
8. Podpora záujmovej činnosti a zmysluplného trávenia voľného času.
9. Podpora vzdelávania detí a mládeže, podpora ukončenia základného vzdelania a pokračovania v ďalšom štúdiu na strednej škole.
10. Podpora vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie dospelých realizáciou vzdelávacích a tréningových programov zameraných na jednotlivcov a skupiny.
11. Podpora iniciatív obyvateľov vylúčených lokalít v oblasti zdravého a čistého životného prostredia, realizácia zdravotnej osvety pre všetky vekové kategórie obyvateľov; iniciovanie a realizácia

voľnočasových aktivít mládeže v oblasti zdravého životného štýlu, pomoc pri zlepšovaní prístupu obyvateľov k zdravotnej starostlivosti a posilnenie zodpovednosti jednotlivých jej členov za svoje zdravie. Vzdelávanie a osвета v oblasti plánovaného rodičovstva a ochrany sexuálneho reprodukčného zdravia.

12. Podpora iniciatív obyvateľov vylúčených lokalít v oblasti bývania, pomoc pri zlepšovaní prístupu obyvateľov k bývaniu a posilnenie zodpovednosti jednotlivých členov za svoje bývanie.
13. Podpora a pomoc pri zlepšovaní prístupu obyvateľov k finančným prostriedkom umožňujúcim zvyšovanie vzdelania, skvalitňovania bývania a získania práce. Zvyšovanie finančnej gramotnosti a miery finančnej inklúzie.
14. Podpora a pomoc pri zlepšovaní prístupu cieľových skupín k právnej pomoci.
15. Podpora zamestnateľnosti. Poskytovanie služieb podpory pre zvyšovanie zamestnateľnosti a zamestnanosti, vrátane poradenstva v oblasti zamestnanosti.
16. Podpora práce s rodinami, ktorých člen domácnosti je vo výkone trestu odňatia slobody, alebo vo výkone väzby. Postpenitenciárna práca s členom domácnosti po návrate z výkonu trestu.
17. Predchádzanie vzniku krízových situácií v rodinách.
18. Podpora osobnostného, etického a duchovného rozvoja, budovania vnútornej motivácie.

1.3. Cieľové skupiny komunitných centier

1.3.1. Špecifikácia cieľových skupín komunitného centra:

- obyvatelia marginalizovaných komunit (najmä obyvatelia segregovaných a separovaných rómskych komunit),
- dlhodobo nezamestnaní a znevýhodnené skupiny nezamestnaných,
- nezamestnateľní a ohrození nezamestnanosťou,
- nezamestnaní bez vzdelania, resp. s nízkym stupňom vzdelania, s problémami čítania, písania a počítania,
- geograficky/teritoriálne (zemepisne) izolované skupiny,
- deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pomoci v hmotnej núdzi a poskytované služby podľa osobitných zákonov,
- obyvatelia s príjmom pod hranicou chudoby,
- nízkopríjmové skupiny zamestnaných,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii,
- deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity ohrozené sociálnym vylúčením, vylúčené alebo marginalizované,
- rizikové skupiny detí a mládeže, mladiství bez ukončenia povinnej školskej dochádzky,
- mladí dospelí po ukončení ústavnej starostlivosti, náhradnej rodinnej starostlivosti,
- nepľnoletí rodičia a rodičia po materskej dovolenke zo sociálne odkázaných skupín obyvateľstva,
- osoby, ktorým sa poskytuje postpenitenciárna starostlivosť a ich rodiny,
- skupiny obyvateľov obce v spore, konflikte či v eskalujúcom napätí,
- obyvatelia obce v rámci komunitného rozvoja,
- ďalšie skupiny ohrozené sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčené.

Po vykonaní prieskumu potrieb danej komunity (obce) sa môžu objaviť subskupiny s rôznymi problémami a rôznou motiváciou ich riešiť. **Komunitné centrum nemôže** žiadnu vylúčiť, aj tie s menšou motiváciou je potrebné neprehladať.

1.3.2. Osoby ohrozené sociálnym vylúčením, neposkytnutie pomoci niektorým jednotlivcom alebo rodinám môže spôsobiť sociálne vylúčenie, ktorí si nevedia sami pomôcť, nakoľko „nedosiahnu“ na bežne dostupné služby (nevedia o nich alebo ich nevedia využiť). Zväčša ide o seniorov, občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, viacdtné rodiny, slobodných rodičov a pod.

1.3.3. Zamestnanci poskytovateľov iných služieb, ktorí pracovne prichádzajú do kontaktu s obyvateľmi sociálne vylúčených lokalít (zamestnanci Úradu práce, samosprávy, školy, polície, lekári, zamestnávateľa a pod.)

Vzhľadom na integračný charakter komunitných centier sú všetky, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC otvorené aj pre záujemcov z radov bežnej populácie. Cieľom komunitného centra je zapojiť bežnú populáciu do aktivít v čo najväčšej miere tak, aby priamo v rámci aktivít komunitného centra dochádzalo k prepájaniu rôznych sociálnych či iných skupín. Majorita je zároveň priamou cieľovou skupinou komunitnej práce s cieľom podpory začlenenia primárnej cieľovej skupiny na lokálnej úrovni.

1.3.4. Ostatní obyvatelia danej lokality, obce, mesta, integračný charakter KC je svojimi službami otvorený aj pre záujemcov z radov bežnej populácie. Zároveň sa ju snaží zapojiť do aktivít v čo najväčšej miere tak, aby priamo v rámci aktivít komunitného centra dochádzalo k prepájaniu rôznych sociálnych či iných skupín. Majorita je zároveň priamou cieľovou skupinou komunitnej práce s cieľom podpory začlenenia primárnej cieľovej skupiny na lokálnej úrovni.

1.3.5. Vymedzenie cieľových skupín komunitného centra podľa veku:

- deti vo veku 0 - 6 rokov
- deti počas plnenia povinnej školskej dochádzky (7 – 16 rokov)
- mládež a mladí dospelí (16 – 25 rokov)
- dospelí a rodiny
- seniory (62+ rokov)

1.4. Princípy komunitných centier

Komunitné centrá pri svojej činnosti rešpektujú a naplňajú nasledovné princípy:

- princíp celej sídelnej komunity (mesta či obce),
- komplexnosť a diverzifikovanosť služieb a programov,
- efektívna distribúcia klientov v rámci služieb KC, ako aj nadväzných služieb,
- lokálna dostupnosť služieb, aktivít a činností KC, bezprostrednosť vo vzťahu k prijímateľom a nízkoťahovosť,
- pružné reagovanie na aktuálne potreby lokality a obce,
- podpora svojpomoci a vlastnej aktivity užívateľov služieb,

- bezplatnosť a dobrovoľnosť služieb,
- podpora partnerstiev, spolupráce a koordinácie rôznych subjektov,
- kvalita a profesionalita poskytovaných služieb, aktivít a činností KC,
- dodržiavanie etických štandardov²,
- ochrana osobných údajov klientov.

1.5. Odborné činnosti, iné činnosti a aktivity

Komunitné centrum poskytuje komplexné **odborné činnosti, iné činnosti a aktivity**, ktoré sú poskytované na základe primárnej analýzy potrieb cieľových skupín a ich veľkosti, so súčasným rešpektovaním **princípu minimálnej komplexnosti**:

- zameranie služieb na viaceré cieľové skupiny a potreby/problémy v lokalite súčasne,
- poskytovanie služieb pre celú sídelnú komunitu (obec)
- poskytovanie nasledovných sociálnych služieb, odborných činností a iných činností a aktivít: sociálne poradenstvo; pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov; pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie; preventívne aktivity; záujmová činnosť; sociálna služba v stredisku osobnej hygieny a práčovne,
- možné poskytovanie nasledovných iných (doplňkových, voliteľných) činností a aktivít KC ako napr.: iné činnosti a aktivity KC na podporu zamestnanosti služby na podporu zamestnanosti; pastoračné a evanjelizačné aktivity, postpenitenciárna starostlivosť a ďalšie.

Komunitné centrum vykonáva komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

A. Sociálne poradenstvo

Sociálne poradenstvo je odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Cieľom sociálneho poradenstva je znižovanie rizík, vyplývajúcich zo sociálneho vylúčenia, konfliktných spoločenských situácií, spôsobu života a rizikového správania, ale aj zvýšenie sociálnych kompetencií a sociálnej mobility klientov; podpora sociálneho začlenenia klientov, rodín, komunit; predchádzanie vzniku krízových situácií v rodinách obmedzovanie a odstraňovanie negatívnych vplyvov; poskytnutie alebo sprostredkovanie konkrétnej pomoci.

Sociálne poradenstvo je poskytované terénnou formou v prirodzenom prostredí klienta alebo ambulatnou formou v priestoroch komunitného centra.

Pozostáva z depistáže klientov, základnej sociálnej diagnostiky a poskytovania informácií o právach, povinnostiach a variantoch riešení vo vzťahu k situácii, v ktorej sa práve klient nachádza a ktoré sa vzťahujú k prekonávaniu či zmierňovaniu nepriaznivej sociálnej situácie. Súčasťou sociálneho poradenstva je taktiež sprostredkovanie kontaktu so spoločenským prostredím (mediácia vzťahov medzi klientmi, rodinami klientov, klientom a inštitúciami - školami, lekármi, UPSVaR), krízová intervencia a opatrenia, zamerané na predchádzanie krízovým situáciám a obmedzovanie negatívnych vplyvov v rodine (napr. intervencia v prípade ohrozenia života a zdravia klienta).

² Etický kódex komunitných pracovníkov pre NP KC.

Sociálne poradenstvo môže byť poskytované na úrovni základného alebo špecializovaného poradenstva. **Základné sociálne poradenstvo** je posúdenie povahy problému jednotlivca, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. **Špecializované sociálne poradenstvo** sa zameriava na zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov jednotlivca, rodiny alebo komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci³ odstránený existujúci text uvedený v komentári

V prípade existencie programu terénnej sociálnej práce v obci sa pri poskytovaní základného sociálneho poradenstva komunitné centrum riadi samostatným materiálom „Odporúčania pre zabezpečenie synergie programov terénnej sociálnej práce, programov v oblasti zdravotnej asistencie a v oblasti komunitných centier“⁴.

B. Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov

Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov spočíva najmä v poradenstve (so súhlasom plnoletej fyzickej osoby) pri vybavovaní úradných záležitostí, dokladov, v distribúcií klienta do relevantných inštitúcií a úradov, v poradenstve pri spisovaní a podávaní písomných podaní či úradných tlačív, asistencií a pomoci pri písomnej komunikácii s úradmi a inštitúciami, vrátane doprovodu a sprostredkovania rokovania s inštitúciami, ktoré sa podieľajú na riešení klientovej situácie. Odborná činnosť sa vykonáva so súhlasom a v záujme klienta a je poskytovaná terénnou formou v prirodzenom prostredí klienta alebo ambulatnou formou v priestoroch komunitného centra.

C. Pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia

Odborná činnosť sa v komunitných centrách realizuje s cieľom zvýšenia školskej úspešnosti detí a mládeže zo sociálne vylúčených rómskych lokalít a tým rozšírenia ich možností na slobodný výber životnej cesty a na budúce uplatnenie sa v spoločnosti; je poskytované terénnou formou v prirodzenom prostredí klienta alebo ambulatnou formou v priestoroch komunitného centra.

Pomoc pri príprave na školskú dochádzku a vyučovanie sa môže realizovať prostredníctvom nasledovných typov aktivít⁵:

- **Predškolské kluby a programy včasnej starostlivosti** - sú určené deťom a rodičom dieťaťa vo veku od 0 do 6 rokov, ktorého vývin je ohrozený v dôsledku nepriaznivej sociálnej situácie. Služba je zameraná na podporu rodiny a podporu vývoja dieťaťa s ohľadom na jeho špecifické potreby (rozvoj grafomotorických schopností, rozvoj kognitívnych a jazykových kompetencií, rozvoj pamäte, pozornosti). Zámerom predškolského klubu je prostredníctvom pravidelných aktivít pripraviť deti z nepodnetného prostredia, ktoré sa z rôznych dôvodov (najmä

³ Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, § 19.

⁴ Materiál bude sprístupnený Prevádzkovateľom KC počas zapojenia sa do NP KC.

⁵ Z uvedených aktivít v rámci odbornej činnosti komunitné centrum realizuje tie aktivity, ktoré reagujú na potreby danej lokality a na ktoré má personálne a priestorové podmienky.

kapacitných a finančných) nezúčastňujú na výuke v bežnej materskej škole, pre vstup do bežnej základnej školy, odovzdať im zručnosti, vedomosti a návyky, nevyhnutné k zvládnutiu nárokov základnej školy.

- **Kluby pre matky s deťmi** - sú spravidla zamerané na poskytovanie odbornej pomoci, poradenstva, vzdelávania a voľnočasových aktivít pre rodičov detí v predškolskom a mladšom školskom veku. Cieľovou skupinou sú predovšetkým matky, z ktorých sa mnohé dlhodobo ocitajú v nepriaznivej životnej situácii, ktorú nedokážu bez podpory okolia riešiť. Ide o rodičov, ktorí majú znížené možnosti a kompetencie, často žijú v znevýhodnených sociálno-ekonomických podmienkach a ich deťom obvykle spôsobuje problém zapojiť sa do vzdelávacieho procesu. Cieľom klubov je prostredníctvom vzdelávacích aktivít a metód sociálnej práce podporovať a rozvíjať rodičov v ich rodičovských kompetenciách, predovšetkým v oblasti vzdelávania detí. Aktivity a práca s rodičmi sa venujú prevažne oblastiam, potrebným pre úspešný vstup dieťaťa do školy, udržanie a podporu ich detí v sieti predškolského a školského vzdelávania v tzv. „hlavnom vzdelávacom prúde“.
- **Doučovanie, tútoring a mentoring pre deti a mládež** - sú zamerané na prekonávanie bariér vo vzdelávaní detí zo sociálne znevýhodneného prostredia (napr. chýbajúce podmienky na domácu prípravu, nedostatok podnetov na osobný rozvoj, nízke vzdelanie rodičov a v niektorých prípadoch ich neschopnosť pomôcť deťom s prípravou do školy). Môžu sa realizovať formou skupinového doučovania v popoludňajších hodinách v priestoroch komunitného centra alebo formou tútoringových a mentoringových programov. Z hľadiska zlepšovania školskej úspešnosti detí sú efektívnejšie posledné menované, pretože sú založené na individuálnej práci s konkrétnym dieťaťom. Tútor/mentor sa môže stretávať s konkrétnym dieťaťom, pomáhať mu s prípravou do školy, robením domácich úloh a opakovať s ním preberané učivo, ako aj sprostredkovať mu spôsob života strednej triedy všeobecne s cieľom budovania vnútornej motivácie, vytvárania predpokladov pre sociálne začlenenie, pomáhať mu pri výbere povolania. Súčasťou programov by mala byť taktiež cielená práca s rodičmi dieťaťa za účelom ich motivácie k dohliadaniu na pravidelnú dochádzku detí do školy a zvyšovania ich záujmu o školské výsledky detí.
- **Kariérne poradenstvo** - určené pre mládež pred prvou smerovou voľbou povolania (končiacich základnú školu alebo vo veku tesne po ukončení povinnej školskej dochádzky), ktorá je v riziku vzniku nezamestnanosti. Služba sa zameriava na prevenciu predčasného ukončovania procesu vzdelávania a tým aj budúceho vylúčenia z trhu práce z dôvodu nízkej alebo žiadnej kvalifikácie.

D. Preventívne aktivity

Cieľom preventívnych a aktivizačných činností je prostredníctvom motivácie, vzdelávania, aktivizácie a dobrovoľníckej činnosti prevencia vzniku nepriaznivých situácií a podpora sociálneho začleňovania detí, mládeže a dospelých. V komunitných centrách sa môže realizovať prostredníctvom nasledovných aktivít a programov:

- **Preventívne programy** - komunitné centrá môžu realizovať pravidelné preventívne besedy zamerané na rôzne témy (napr. v oblasti zdravia, rodičovských zručností, sexuálnej výchovy), ale aj dlhodobejšie preventívne a osvetové programy (napr. zvyšovanie finančnej gramotnosti a prevencia pred zadlženosťou a neplatičstvom, osvetové a poradenské programy v oblasti bývania; programy prevencie a riešenia konfliktov). Pri preventívnych programoch v oblasti zdravia je veľmi vhodná spolupráca komunitného centra s pracovníkmi v oblasti zdravia

a lekármi. Taktiež krátkodobé a dlhodobé aktivity pre deti a mládež ako prevencia sociálne - patologických javov a rizikového správania.

- **Formálne alebo neformálne vzdelávacie kurzy, tréningy, školenia a iné** - kurzy pre mládež a dospelých, ktorým nie sú dostupné žiadne príležitosti na ďalšie vzdelávanie. Zámerom kurzov je okrem nadobúdania nových vedomostí, zručností a získavania kvalifikácie, aktivizácia ako aj prepájanie Rómov a nerómov v obciach.
- **Podpora dobrovoľníctva** - môže spočívať v dobrovoľníckej výpomoci mládeže a dospelých pri realizácii aktivít v KC (napr. mimoriadne a komunitné aktivity, doučovanie), ako aj v podpore dobrovoľníckej činnosti klientov centier v iných inštitúciách či v zahraničí (napríklad v rámci programov Európskej dobrovoľníckej služby).

E. Záujmová činnosť

Cieľom záujmovej činnosti v komunitných centrách je zabezpečenie aktívneho, kvalitného, bezpečného a zmysluplného trávenia voľného času detí a mládeže, rozvoj životných zručností, kompetencií, schopností, znižovanie výskytu sociálno-patologických javov a rizikového správania a podpora budovania vzájomných kontaktov a akceptácie medzi deťmi a mládežou z rôznych skupín (Rómami a nerómami, deťmi z rôznych sociálnych vrstiev).

Záujmová činnosť v komunitných centrách sa môže realizovať prostredníctvom:

- **Voľnočasových aktivít a záujmových krúžkov** – ich ponuka by mala odrážať aktuálne potreby a dostupnosť voľnočasových aktivít v obci, komunitné centrum by nemalo vytvárať paralelný systém, kopírujúci ponuku existujúcich Centier voľného času, Základných umeleckých škôl či záujmových krúžkov, realizovaných na základných školách. Naopak, komunitné centrum by malo „vypĺňať“ existujúce medzery a to ako v oblasti obsahu a zamerania voľnočasových aktivít, tak aj v oblasti cieľových skupín, pre ktoré je existujúca ponuka nevyhovujúca alebo dokonca nedostupná.
- **Nízkoprahové kluby pre deti a mládež** - predstavujú komplex ambulantne a terénne poskytovaných služieb deťom a mládeži, ktoré sú ohrozené spoločensky nežiaducimi javmi, vyhýbajú sa štandardnej inštitucionálnej pomoci alebo pre nich nie je dostupná a u ktorých je predpoklad, že takúto pomoc potrebujú. Cieľom je zlepšiť kvalitu života detí a mladých ľudí predchádzaním alebo znížením rizík, súvisiacich so spôsobom ich života, umožniť im lepšie sa orientovať v sociálnom prostredí a vytvárať podmienky na riešenie ich sociálnej situácie. Služba spočíva v dennej prevádzke nízkoprahového klubu, v ktorom majú deti a mladí ľudia možnosť zmysluplne tráviť voľný čas. Cieľovými aktivitami dáva klub priestor na rozvíjanie schopností a zručností potrebných v bežnom živote, no zároveň prispieva k sociálnemu začleňovaniu detí žijúcich v sociálne vylúčenom prostredí. Organizovaním besied, zážitkových tematických workshopov prispieva k prevencii sociálno – patologických javov. Program nízkoprahového klubu je obohatený o rôzne krúžky (počítačový, krúžok ručných prác atď.) podľa záujmu klientov a možností centra, ktoré prispievajú k rozvoju zručností, vedomostí a využiteľnosti v ďalšom živote klientov. Súčasťou nízkoprahového klubu sú aj mimoriadne aktivity (výlety, exkurzie), realizované mimo lokality, ktoré eliminujú strach detí z neznámeho prostredia a podporujú životné zručnosti potrebné pre ďalší rozvoj (schopnosť cestovať, orientovať sa v cudzom prostredí, komunikovať a pod.).

F. Stredisko osobnej hygieny a práčovňa

Poskytovateľ sociálnej služby v komunitnom centre môže poskytovať aj podporné služby, napríklad stredisko osobnej hygieny a práčovňa, ktoré umožňujú vykonávanie základnej hygieny tým osobám, ktoré nemajú zabezpečené podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, majú ťažké zdravotné postihnutie alebo dovŕšili dôchodkový vek. Keďže sa jedná o sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, tak je ju možné poskytovať len na základe zápisu do registra poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý vedie vyšší územný celok.

Komunitné centrá môžu vykonávať aj iné **(doplňkové/volitelné) činnosti a aktivity KC**, ktoré budú zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb:

G. Iné činnosti a aktivity KC na podporu zamestnanosti

Aktivity, smerujúce k zvyšovaniu zamestnateľnosti a zamestnanosti obyvateľov vylúčených rómskych lokalít, ale aj obyvateľov ostatných častí obce, ktoré môžu byť realizované formou:

- Poskytovania služby pracovného poradenstva,
- Prevádzkovania pracovných inkubátorov,
- Podpory zakladania sociálnych a obecných podnikov,
- Služby a aktivity na podporu bývania s cieľom zlepšiť základné životné podmienky,
- Organizovania aktívnej a dobrovoľníckej činnosti⁶.

H. Postpenitenciárna starostlivosť

Postpenitenciárna starostlivosť je cieľavedomá podpora jednotlivcovi po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody pri jeho opätovnom začlenení sa do občianskej spoločnosti. Úlohou postpenitenciárnej starostlivosti je utvárať u jednotlivcov aktívny vzťah k práci, k spoločnosti a jej normám a pomáhať im pri zaradení sa do občianskej spoločnosti.

I. Pastoračné a evanjelizačné aktivity

Cieľovou skupinou sú osoby, rodiny a skupiny, ktoré žiadajú o uspokojenie svojich duchovných potrieb. Komunitné centrum môže vytvárať priestor pre náboženské vzdelávacie aktivity na prehĺbenie náboženskej identity a viery, povzbudzovať k aktívnej angažovanosti pre komunitu. Môže napomáhať vzniku malých spoločenstiev, ktoré chcú meniť kvalitu svojho ľudského i náboženského života, v prípade záujmu klientov sprostredkovať možnosť účasti na náboženských obradoch, podujatiach mimo komunity a tým napomôcť zblížovaniu sa s majoritou.

⁶Podľa zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Komunitná práca, komunitný rozvoj a komunitná rehabilitácia

Cieľovou skupinou komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie je komunita - skupina ľudí, fyzicky vymedzená územím obce/mestskej časti, prepojená vzájomnými vedomými či nevedomými vzťahmi a zložená z rôznych skupín (pričom jednou, ale nie jedinou, sú obyvatelia vylúčenej rómskej lokality).

Cieľom je identifikácia a prekonanie štrukturálnych bariér, ktorých dôsledkom je sociálne vylúčenie skupiny obyvateľov obce. Zameriava sa na zvýšenie participácie všetkých občanov na verejnom živote obcí, prepájanie a zlepšovanie vzťahov medzi rôznymi sociálnymi, etnickými, vekovými a inými skupinami v obci a podporu svojpomocných kapacít komunity pri riešení vlastných problémov. Je systematickým procesom, ktorý smeruje k aktivizácii členov komunity, k vyvolaniu a podporovaniu zmeny v rámci miestneho spoločenstva.

Komunitná práca a komunitná rehabilitácia sa realizuje najmä prostredníctvom nasledovných **nástrojov**:

- komunitné organizovanie a rozvoj,
- komunitné plánovanie,
- realizácia komunitných aktivít (napr. športové turnaje a podujatia; slávnosti; kultúrne podujatia; organizovanie zberov - šatstvo, obuv, recyklovateľný odpad a ďalšie),
- sieťovanie a koordinácia asistenčných systémov a inštitúcií (obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a ďalšie),
- podpora inkluzívnych a nediskriminačných politík na lokálnej úrovni,
- ovplyvňovanie zmien prostredia verejných inštitúcií.

V tejto oblasti komunitné centrum:

- vytvára neutrálne aktivity prístupné pre celú obec,
- pracuje na úrovni subskupín v komunite (obyvatelia vylúčenej rómskej lokality, nerómska časť obce, deti, seniori, atď.), ale neuprednostňuje jednu zo subskupín a prioritizuje aktivity pre celok - celú obec,
- je pripravené byť neformálnym mediátorom konfliktu,
- prepája a sieťuje aktivity obce, vytvára mapu týchto aktivít a podporuje ich synergiu,
- vytvára priestor pre osobné vzťahy verejných činiteľov a ľudí z komunity,
- vytvára miesta pre abreakciu napätí v komunite a miesta pre spoločné ticho a zdieľanie,
- vytvára priestor pre akceptáciu rôznych kódexov správania, nepísaných zvykov uvedomujúc si fakt, že hodnotový systém zakotvený v právnom poriadku nemusí byť jediným funkčným hodnotovým systémom v obci,
- vytvára priestor pre identifikovanie minimálnej zhody na zásadách správania sa v obci v drobných každodenných situáciách ako aj pri kríze či zvláštnej udalosti.

Počas realizácie Národného projektu Komunitné centrá budú spracované jednotlivé metodiky výkonu vyššie uvedených činností a aktivít, ktoré budú prístupné zriaďovateľom komunitných centier a ich pracovníkom.

1.6. Evidencia klientov a ochrana osobných údajov

Pracovníci komunitného centra zhromažďujú a spracovávajú také údaje o užívateľoch služieb, ktoré im umožňujú poskytovať kvalitné sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC, vyhodnocovať ich efektivitu ako aj spracovávať štatistické údaje o prijímateľoch služieb, poskytnutých službách a realizovaných intervenciách. Pokiaľ si to vyžaduje povaha poskytovanej služby alebo samotný užívateľ, evidencia prípadu a služby je vedená anonymnou formou.

Komunitné centrum vytvára podmienky k tomu, aby spracovanie osobných údajov zodpovedalo platným legislatívnym normám (najmä Zákonom č. 122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Akékoľvek záznamy, umožňujúce identifikáciu konkrétnej osoby sú dôverné, patrične zabezpečené (v uzamykateľnej skrini alebo zabezpečenom počítači) a bez súhlasu klienta nesmú byť poskytnuté tretej osobe.

Pre potreby tohto národného projektu sa komunitné centrá riadia Prílohou 4 - **Spôsob vedenia dokumentácie pri výkone** sociálnych služieb, odborných činností, iných činností a aktivít KC.

1.7. Nadväznosť komunitného centra na ďalšie služby

Komunitné centrum nenahrádza inštitúcie, ktoré poskytujú bežne služby verejnosti v danej lokalite (napr. škola; škôlka; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny; záujmové kluby; Centrá voľného času; atď.) a nevytvára paralelný systém služieb pre obyvateľov sociálne vylúčenej lokality. S týmito inštitúciami naopak spolupracuje, napomáha pri začleňovaní klientov do ich štruktúr a aktívne podporuje klientov vo využívaní ich služieb.

Pokiaľ komunitné centrum nemôže svojim rozsahom, odbornosťou či kompetentnosťou pokryť potreby užívateľov služieb, sprostredkováva pre nich služby iných odborníkov alebo inštitúcií. Komunitné centrum zhromažďuje údaje o spolupracujúcich inštitúciách a kontakty na nich. Tento zoznam je voľne prístupný všetkým pracovníkom, ktorí v ňom vyhľadávajú pokiaľ možno optimálne nadväznú službu pre konkrétneho klienta.

Komunitné centrum **spolupracuje** najmä s:

- obcou;

- terénny sociálni pracovníkmi⁷;
- pracovník v oblasti zdravia;
- vzdelávacími inštitúciami (materské, základné a stredné školy, vysoké školy, základné umelecké školy, školské kluby);
- Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVR SR) a s príslušnými UPSVAR-mi;
- zdravotníckymi zariadeniami, všeobecnými a odbornými lekármi;
- zariadeniami sociálnych služieb, špecializovanými poradňami;
- Lokálnym partnerstvom sociálnej inklúzie v danom regióne;
- poskytovateľmi služieb obyvateľom vylúčených lokalít (elektrárne, vodárne, plynárne a pod.);
- políciou, policajnými špecialistami pre prácu s komunitami;
- Vyšším územným celkom (VÚC);
- Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity;
- Regionálnym úradom verejného zdravotníctva (RUVZ);
- Rómskymi občianskymi hliadkami;
- Centrami špec. pedagogického poradenstva a Centrami pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie;
- mediátormi;
- ďalšími MVO a organizáciami, ktoré sa zaoberajú problematikou sociálneho vylúčenia;
- cirkvami a náboženskými spoločenstvami;
- s probačnými a mediačnými úradníkmi.

1.8. Kritériá štandardov NP KC

1.	<p><i>Komunitné centrum, ktoré ešte nemá zaregistrovanú sociálnu službu - Komunitné centrum v súlade so zákonom o sociálnych službách poskytuje, vykonáva, zabezpečuje alebo utvára podmienky na niektoré z nižšie uvedených odborných činností KC a iných činností KC podľa potrieb danej lokality:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>sociálne poradenstvo;</i>- <i>pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov;</i>- <i>pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia;</i>- <i>preventívne aktivity;</i>- <i>záujmová činnosť.</i> <p>Komunitné centrum vykonáva komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.</p>
2.	<p><i>Komunitné centrum sa riadi písomnými metodickými materiálmi pre poskytovanie služieb, aktivít a činností KC. Zamestnanci KC sú s nimi oboznámení a riadia sa nimi.</i></p>
3.	<p>Komunitné centrum v spôsobe vedenia evidencie klientov postupuje podľa prílohy č. 4</p>

⁷ Spolupráca s terénny sociálni pracovníkmi sa riadi samostatným materiálom Odporúčania pre zabezpečenie synergie programov terénnej sociálnej práce, terénnej zdravotnej asistencie a komunitných centier, ktorý bude sprístupnený zriaďovateľom KC počas trvania NP KC.

	Príručky v súlade so Zákomom na ochranu osobných údajov.
4.	Komunitné centrum podporuje klientov v užívaní bežných verejných služieb a s dôležitými inštitúciami v danej lokalite má uzatvorené dohody o spolupráci.
5.	Zamestnanci KC poznajú sieť nadväzných služieb a zariadení v danom regióne a sú schopní odporučiť klientovi vhodnú nadväznú službu.

2. Personálne štandardy

2.1. Personálne zabezpečenie činnosti komunitných centier

V komunitnom centre pôsobia nasledovní pracovníci:

1. Odborný pracovník poverený riadením komunitného centra

Cieľom práce odborného pracovníka povereného riadením KC je organizačné, metodické a personálne riadenie komunitného centra v takej kvalite, aby bolo zaistené plnenie cieľov práce komunitného centra vo vzťahu k jeho klientom a dodržiavanie štandardov komunitného centra.

Odborný pracovník poverený riadením komunitného centra koordinuje celú činnosť KC, organizačne a obsahovo zabezpečuje činnosti a aktivity projektu v konkrétnej obci.

Odborný pracovník poverený riadením komunitného centra vykonáva súbory činností na úrovni:

- priamej práce s prijímateľmi služieb – poskytuje sociálne poradenstvo⁸ a pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov klientom komunitného centra; v ďalších oblastiach činnosti sa riadi profilom činnosti odborného pracovníka.
- nepriamych aktivít v prospech prijímateľov služieb – vytvára a udržuje strategické partnerstvá a korektné vzťahy s jednotlivcami, organizáciami a inštitúciami (obec, terénni sociálni pracovníci, UPSVaR, vzdelávacie inštitúcie a mnohé ďalšie), rešpektuje ich odlišné pohľady a spolupracuje s nimi v záujme prijímateľov služieb komunitného centra a v záujme rozvoja KC; poskytuje poradenstvo a asistenciu inštitúciam a samosprávam pri vytváraní strategických koncepcií sociálneho začleňovania; zapája sa do procesov tvorby sociálnej politiky (najmä na lokálnej a regionálnej úrovni); koordinuje zdroje a iniciuje zmeny v záujme cieľovej skupiny; zúčastňuje sa komunitného plánovania. Prepája a sieťuje aktivity, realizované v obci a podporuje ich synergiu.
- aktivít, nevyhnutných na realizáciu a rozvoj služieb komunitného centra – zabezpečuje mapovanie potrieb v obci alebo v častiach obce, na ktorú má KC dosah; zodpovedá za krátkodobé a dlhodobé plánovanie aktivít a činnosti, ako aj rozvoja a udržateľnosti KC; zodpovedá za kvalitu služieb, poskytovaných KC; monitoruje a zhodnocuje poskytované sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC z hľadiska naplňania potrieb ich prijímateľov;

⁸Najmä základné sociálne poradenstvo; v prípade poskytovania špecializovaného poradenstva musí komunitné centrum disponovať príslušnou akreditáciou a pracovník spĺňať kvalifikačné predpoklady, uvedené zákone č. 448/2008 Z .z. o sociálnych službách.

zapája sa do evaluácie služieb KC; zapája sa do propagácie aktivít centra a spolupracuje s médiami; zodpovedá za nevyhnutnú administratívu, súvisiacu s činnosťou KC, za vedenie evidencie o klientoch KC v potrebnom rozsahu.

- organizačného, metodického a personálneho vedenia pracovníkov komunitného centra – pripravuje a vedie pravidelné porady tímu KC, podieľa sa na výbere a zaškoľovaní nových pracovníkov KC; poskytuje individuálne konzultácie a spätnú väzbu pracovníkom KC.
- aktivít **v prospech vlastného profesionálneho rozvoja** - pravidelne sa zúčastňuje vzdelávania, skupinovej a individuálnej supervízie.
- aktivít, **nevyhnutných na úspešnú realizáciu a administráciu** NP KC - asistuje manažmentu projektu pri riadení všetkých služieb a aktivít poskytovaných v KC, zúčastňuje sa pravidelných porád, organizovaných v rámci projektu a vykonáva iné činnosti podobného charakteru, ktoré vyplynú z aktuálnych potrieb počas realizácie projektu.

Predpoklady pre výkon **pozície odborného pracovníka povereného riadením komunitného centra**:

<i>Kvalifikačné predpoklady:</i>	Vzdelanie, zodpovedajúce požiadavkám zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách (§ 84, ods. 4, písm. a-c); a) vyššie odborné vzdelanie ⁹ získané absolvovaním vzdelávacieho programu v študijných odboroch zameraných na sociálnu prácu, sociálnu pedagogiku, špeciálnu pedagogiku, liečebnú pedagogiku, andragogiku, sociálnu a humanitárnu prácu, sociálno-právnu činnosť a charitatívno-misijnú činnosť, b) vysokoškolské vzdelanie získané štúdiom v bakalárskom študijnom programe alebo magisterskom študijnom programe zameranom na sociálnu prácu, sociálne služby a poradenstvo, sociálnu pedagogiku, špeciálnu pedagogiku, liečebnú pedagogiku, psychológiu, c) akreditovaný vzdelávací kurz v oblastiach uvedených v písmenách a) a b) v rozsahu najmenej 150 hodín a prax pri výkone povolania v oblasti sociálnej práce v trvaní najmenej troch rokov, ak má skončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ktoré nie je uvedené v písmene b).
<i>Výberové kritériá</i>	<ul style="list-style-type: none">• Preukázateľná prax min. 2 roky v oblasti sociálnej alebo komunitnej práce; výhodou je prax so sociálne znevýhodnenými skupinami.• Znalosť slovenského jazyka.
<i>Doplňujúce výberové kritériá</i>	V prípade, že na základe výberových kritérií komisia vyhodnotí viacerých uchádzačov ako vhodných na obsadzovanú pozíciu a počet úspešných uchádzačov je vyšší ako počet obsadzovaných pozícií alebo sa o jednu pozíciu uchádzajú viacerí rovnocenní uchádzači, komisia posudzuje

⁹ Zákon č. 245/2008 Z.z. v z.n.p.

	<p>doplňujúce výberové kritériá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>osobnostné predpoklady</u>: empatia; rešpekt k odlišnostiam; schopnosť zvládať náročné situácie, spojené s výkonom povolania; schopnosť kooperácie a vedenia tímu; komunikačné zručnosti; schopnosť riešiť konflikty; motivácia pre prácu vo vylúčených komunitách/lokalitách; schopnosť ostať neutrálny; schopnosť rozpoznať konflikt záujmov a ďalšie, • znalosť jazyka cieľovej skupiny (rómsky, maďarský a podobne), • práca s PC na užívateľskej úrovni (Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Power Point, práca s internetom), • znalosť konkrétnej komunity a cieľovej skupiny (pobyt vo vylúčenej komunite/lokality, jeho dĺžka a podobne), • osobný záujem priebežne sa vzdelávať v odbornej problematike a pod., • odporúčania a pracovné hodnotenia od predchádzajúcich zamestnávateľov alebo od organizácií, s ktorými uchádzač spolupracoval.
Iné:	Spôsobilosť k právnym úkonom v plnom rozsahu, bezúhonnosť ¹⁰ .

2. Odborný pracovník komunitného centra

Odborný pracovník komunitného centra zodpovedá za realizáciu služieb, aktivít a činností KC, ktoré sú prístupné pre celú obec/komunitu. Pomáha zvyšovať zručnosti ľudí na miestnej úrovni, podporuje a rozvíja ich osobnostné kompetencie a motiváciu k samostatnému riešeniu problémov, aktivizuje ich a posilňuje sebavedomie a zodpovednosť. Prispieva k zmierňovaniu a abreakcií napätí v komunite, je pripravený byť neformálnym mediátorom prípadných konfliktov. Svojou činnosťou sa snaží prispieť k sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených, a to ako na individuálnej, tak aj na lokálnej úrovni.

Odborný pracovník komunitného centra vykonáva najmä tieto súbory činností:

- Zisťovanie a mapovanie potrieb komunity v oblasti sociálnych služieb a komunitného rozvoja, mapovanie zdrojov a potenciálu komunity.
- Vyhľadávanie klientov a potenciálnych prijímateľov služieb a aktivít KC.
- Materiálne a technické zabezpečenie realizácie aktivít KC.
- Realizácia aktivít v oblasti prípravy na školskú dochádzku a školské vyučovanie, preventívnych aktivít a záujmovej činnosti, ako aj ďalších doplnkových aktivít a služieb komunitného centra. V tejto oblasti sa riadi existujúcimi metodikami služieb a aktivít.
- Vedenie evidencie o aktivitách a užívateľoch služieb KC.
- Vyhodnocovanie efektivity zrealizovaných aktivít a poskytovaných služieb z hľadiska napĺňania ich cieľov a potrieb užívateľov, dokumentácia aplikovaných metód.

¹⁰ Zákon č. 330/2007 Z.z

- Vedenie nevyhnutnej administratívy – pracovnej dokumentácie (výkazy práce a pod.), vedenie dokumentácie o majetku komunitného centra a ďalšej podľa pokynov vedenia KC.
- Vzdelávanie a vlastný profesionálny rozvoj – účasť na školeniach a vzdelávaní, odporúčaných vedením KC, účasť na skupinovej a individuálnej supervízií.
- Účasť na poradách – v rámci tímu komunitného centra, ale aj porád organizovaných v rámci projektu. Vykonávanie iných činností podobného charakteru, ktoré vyplývajú z aktuálnych potrieb počas realizácie projektu.

Predpoklady pre výkon **pozície odborného pracovníka komunitného centra:**

<i>Kvalifikačné predpoklady:</i>	Minimálne ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou.
<i>Výberové kritériá</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Skúsenosti v oblasti sociálnej práce, komunitnej práce, pedagogickej práce a pod. a/alebo absolvované vzdelávanie v príslušnej oblasti. • Znalosť slovenského jazyka.
<i>Doplňujúce výberové kritériá</i>	<p>V prípade, že na základe výberových kritérií komisia vyhodnotí viacerých uchádzačov ako vhodných na obsadzovanú pozíciu a počet úspešných uchádzačov je vyšší ako počet obsadzovaných pozícií alebo sa o jednu pozíciu uchádzajú viacerí rovnocenní uchádzači, komisia posudzuje doplňujúce výberové kritériá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>osobnostné predpoklady:</u> empatia; rešpekt k odlišnostiam; schopnosť zvládať náročné situácie, spojené s výkonom povolania; komunikačné zručnosti; schopnosť pracovať v tíme; schopnosť riešiť konflikty, motivácia pre prácu vo vylúčených komunitách/lokalitách a ďalšie, • znalosť jazyka cieľovej skupiny (rómsky, maďarský a podobne), • znalosť konkrétnej komunity a cieľovej skupiny (pobyt vo vylúčenej komunite/lokalite, jeho dĺžka a podobne), • práca s PC na základnej/užívateľskej úrovni (Microsoft Word, Microsoft Excel, práca s internetom), • osobný záujem priebežne sa vzdelávať v odbornej problematike a pod., • odporúčania a pracovné hodnotenia od predchádzajúcich zamestnávateľov alebo od organizácií, s ktorými uchádzač spolupracoval.
<i>Iné:</i>	Spôsobilosť k právnym úkonom v plnom rozsahu, bezúhonnosť.

3. Pracovník komunitného centra

Pracovník komunitného centra asistuje odbornému pracovníkovi pri výkone jeho činnosti. Podľa pokynov a pod metodickým vedením odborného pracovníka:

- Zabezpečuje informovanie rôznych skupín o aktivitách a činnosti komunitného centra, vyhľadáva klientov a potenciálnych užívateľov služieb KC, snaží sa o aktívne zapájanie a podporu rôznych skupín.
- Samostatne realizuje odborne nenáročné aktivity a úkony (napr. vedie voľnočasové aktivity pre deti a mládež, realizuje vybrané aktivity v rámci nízkoprahového programu, preventívne aktivity, vypomáha pri doučovaní, organizuje komunitné podujatia a aktivity).
- Ak je to potrebné, pomáha užívateľom služieb s tlmočením (z rómskeho, maďarského jazyka) pri komunikácii v rámci aktivít KC (napr. predškolský klub; komunitné aktivity).
- Vedie nevyhnutnú administratívu (týkajúcu sa napríklad pracovnej dokumentácie), zúčastňuje sa na poradách v rámci tímu komunitného centra, ale aj poradiach organizovaných v rámci projektu. Vykonáva ďalšie činnosti podobného charakteru, ktoré vyplývajú z aktuálnych potrieb počas realizácie projektu.
- Zúčastňuje sa školení a vzdelávaní, odporúčaných vedením KC, ako aj na skupinovej a individuálnej supervízií.

Predpoklady pre výkon **pozície pracovníka komunitného centra:**

<p><i>Kvalifikačné predpoklady:</i></p>	<p>Minimálne ukončené základné vzdelanie.</p>
<p><i>Výberové kritériá</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skúsenosti v oblasti sociálnej práce, komunitnej práce, voľnočasových aktivít a pod. a/alebo absolvované vzdelávanie v príslušnej oblasti. • Znalosť slovenského jazyka. • Znalosť jazyka cieľovej skupiny (rómsky, maďarsky a podobne). • Znalosť konkrétnej komunity a cieľovej skupiny (pobyt vo vylúčenej komunite/lokalite, jeho dĺžka a podobne).
<p><i>Doplňujúce výberové kritériá</i></p>	<p>V prípade, že na základe výberových kritérií komisia vyhodnotí viacerých uchádzačov ako vhodných na obsadzovanú pozíciu a počet úspešných uchádzačov je vyšší ako počet obsadzovaných pozícií alebo sa o jednu pozíciu uchádzajú viacerí rovnocenní uchádzači, komisia posudzuje doplňujúce výberové kritériá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>osobnostné predpoklady:</u> empatia; rešpekt k odlišnostiam; schopnosť zvládať náročné situácie, spojené s výkonom povolania; schopnosť pracovať v tíme; schopnosť riešiť konflikty, motivácia pre prácu vo vylúčených komunitách/lokalitách a ďalšie. • záujem priebežne sa vzdelávať v odbornej problematike a pod. • odporúčania a pracovné hodnotenie od predchádzajúcich zamestnávateľov alebo od organizácií, s ktorými uchádzač spolupracoval.

Iné:	Spôsobilosť k právnym úkonom v plnom rozsahu, bezúhonnosť
------	---

Počet pracovníkov komunitného centra závisí od počtu užívateľov služieb, veľkosti sociálne vylúčenej lokality/lokality, od aktuálnych potrieb celej obce, existujúcich služieb (napr. terénna sociálna práca, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, CVČ, a pod.), ako aj od priestorových kapacít komunitného centra a jeho potenciálu poskytovať rôzne typy služieb a aktivít pre širší mikroregión.

Pre účely Národného projektu Komunitné centrá je predpokladaný počet zamestnancov komunitných centier 2-8, pričom **priemerné predpokladané počty sa odvíjajú od veľkosti vylúčenej lokality**. Ako je však uvedené vyššie, pridelený počet pracovníkov bude **zohľadňovať aj ďalšie faktory** (potreby celej obce, existujúce služby, veľkosť a potenciál komunitného centra a pri existujúcich komunitných centrách najmä počet reálnych užívateľov služieb).

V prípade komunitných centier sa výber kandidátov na pozície pracovníkov komunitných centier riadi samostatným manuálom „*Postup pri realizácii výberového konania na obsadzovanie pracovných pozícií v Komunitných centrách*“¹¹.

Na sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC sa môžu podieľať aj dobrovoľníci, ktorí majú s Prevádzkovateľom komunitného centra uzatvorené dohody o dobrovoľníckej činnosti. Spolupráca s nimi sa riadi vnútornými pravidlami komunitného centra/organizácie, sú vedení zodpovednou osobou a majú jasne vymedzené kompetencie. Za ich činnosť zodpovedá Prevádzkovateľ KC.

2.2. Profesionálny rozvoj pracovníkov a pracovných tímov

Komunitné centrum má stanovený systém pravidelných tímových porád, plánovacích stretnutí a ďalších odborných nástrojov riadenia pracovných tímov. Je určená ich frekvencia, štruktúra, minimálny rozsah a z porád sú vypracovávané písomné výstupy, ktoré sú archivované v KC.

Pracovníci komunitného centra sa zúčastňujú povinne v rámci Národného projektu Komunitné centrá ďalšieho odborného vzdelávania, ktoré odráža vzdelávacie potreby konkrétneho pracovníka.

Pracovné tímy komunitných centier sa pravidelne zúčastňujú skupinovej supervízie, vykonávanej nezávislým kvalifikovaným odborníkom. V prípade potreby majú pracovníci možnosť absolvovať aj individuálnu supervíziu.

2.3. Minimálne kritériá personálnych štandardov

1.	Za odbornosť v komunitnom centre zodpovedá odborný pracovník poverený riadením,
----	---

¹¹ Príloha č.3 Príručky

	ktorého vzdelanie zodpovedá požiadavkám uvedených v § 84, ods. 4, písm. a-c zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a preukázateľnú prax v oblasti sociálnej alebo komunitnej práce, ideálne v sociálne vylúčených lokalitách.
2.	Ostatní odborní pracovníci KC majú minimálne úplné SŠ vzdelanie, skúsenosti v oblasti sociálnej práce, komunitnej práce, pedagogickej práce a pod. a/alebo absolvované vzdelávanie v príslušnej oblasti.
3.	Pracovníci komunitného centra majú ukončené minimálne základné vzdelanie, skúsenosti v oblasti sociálnej práce, komunitnej práce, voľnočasových aktivít a pod. a/alebo absolvované vzdelávanie v príslušnej oblasti a vedia preukázať dlhodobú prítomnosť a poznanie cieľovej komunity.
4.	Dobrovoľní pracovníci majú vek min. 16 rokov, nie sú v pracovnoprávnom vzťahu s Prevádzkovateľom komunitného centra, spolupráca s nimi sa riadi uzatvorenou zmluvou o dobrovoľníckej činnosti a vnútornými pravidlami komunitného centra/organizácie, sú vedení zodpovednou osobou a majú vymedzené kompetencie.
5.	Pracovníci komunitného centra majú absolvované ďalšie vzdelávanie, pokrývajúce odborné zručnosti v oblasti fungovania komunitných centier, komunikačných zručností a riešenia konfliktov a metodík práce v komunitnom centre.
6.	Pracovníci v priamej práci s klientmi absolvujú supervíziu.

3. Prevádzkové štandardy

3.1. Prevádzkovatelia komunitných centier

Uchádzať o podporu z OP ZaSI na podporu komunitných centier na účely NP KC sa môžu Prevádzkovatelia KC s právnou subjektivitou bližšie špecifikovanou vo Výzve na predkladanie žiadostí na zapojenie sa do Národného projektu Komunitné centrá uverejnenou na webovej stránke IA ZaSI.

Prevádzkovateľ KC, ktorý ešte nemá zaregistrovanú sociálnu službu Komunitné centrum v súlade so zákonom o sociálnych službách má povinnosť:

- postupne napĺňať príslušné ustanovenia zákona o sociálnych službách,
- najneskôr do 30.09.2015 je povinný podať žiadosť o registráciu sociálnej služby Komunitné centrum v súlade s § 24d zákona o sociálnych službách na príslušný VÚC, a túto skutočnosť preukázať zaslaním kópie dokladu vrátane príslušných príloh k žiadosti na adresu IA ZaSI: Žiadosť o registráciu do registra poskytovateľov sociálnych služieb, opatrenou pečiatkou podateľne príslušného VÚC najneskôr do 07.10.2015.

Pokiaľ Prevádzkovateľ KC má záujem poskytovať aj ďalšie sociálne služby (napr. špecializované sociálne poradenstvo) alebo opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, **musí mať na ich poskytovanie oprávnenie** (akreditáciu alebo registráciu) v súlade so zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a/alebo zákonom č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej

ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3.2. Prostredie a podmienky poskytovania odborných činností, iných činností a aktivít v komunitnom centre

Služby komunitného centra sú poskytované ambulantne (v priestoroch komunitného centra) a terénnou formou v prirodzenom prostredí klienta. Niektoré aktivity sa môžu konať aj mimo lokalitu poskytovania služby (sprevádzanie klienta, výlety, exkurzie, tábory).

Umiestnenie komunitného centra rešpektuje podmienku nízkoprahovosti a bezprostrednosti vo vzťahu k primárnym užívateľom služieb – obyvateľom sociálne vylúčenej lokality, so súčasným zohľadňovaním jeho integračnej funkcie vo vzťahu k celej sídelnej komunite (obci). Umiestnenie komunitného centra priamo v sociálne vylúčenej lokalite z týchto dôvodov nie je vhodné. Výnimku tvoria prípady segregovaných lokalít, ktoré sú natoľko vzdialené od obce, že lokalizácia centra mimo vylúčenej lokality by významne sťažovala prístup obyvateľov vylúčenej lokality k službám komunitného centra alebo existujúce komunitné centrá, ktoré dlhodobo poskytujú sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC priamo v lokalite. V týchto prípadoch je však nevyhnutné zabezpečiť dostupnosť služieb, činností a aktivít pre celú komunitu (obec) inou formou (napr. realizácia časti aktivít v priestoroch školy, kultúrneho domu, obecného či mestského úradu a pod.).

Priestor komunitného centra tvoria miestnosti (budova alebo časť budovy), ideálne so samostatným vchodom. Pozostáva *minimálne* z jednej oddelenej miestnosti a sociálnych zariadení (WC + tečúca voda). Priestorové podmienky (veľkosť a počet miestností) zodpovedajú počtu prijímateľov služieb komunitného centra a druhu realizovaných aktivít. V prípade realizácie terénnej sociálnej práce v obci je možné zdieľanie spoločných priestorov (napr. kancelárie na poskytovanie individuálneho poradenstva a sociálnych zariadení), avšak komunitné centrum musí disponovať minimálne jednou samostatnou miestnosťou na realizáciu skupinových a komunitných aktivít.

Priestory komunitných centier sú vybavené:

- základným interiérovým nábytkom, prispôbeným potrebám rôznych cieľových skupín (deti, dospelí),
- uzamykateľnou skriňou, v ktorej sú uschované akékoľvek dôverné informácie o klientoch (v zmysle zákona o ochrane osobných údajov č. 122/2013Z.z.),
- samostatným počítačom so zabezpečením na ochranu osobných údajov o klientoch,
- pomôckami na záujmovú a voľnočasovú činnosť (napr. športové náradie, výtvarné pomôcky, modelárske pomôcky, stolné hry, hudobné nástroje, ozvučovací technika, pomôcky na ručné práce, hračky a ďalšie),
- pomôckami na vzdelávacie aktivity (knížnica, učebnice, výpočtová technika, flipchart, edukačné pomôcky pre predškolačkov a ďalšie),
- informačnými nástenkami,
- lekárničkou prvej pomoci,
- hasiacimi prístrojmi.

Prevádzkovateľ KC vytvára podmienky pre to, aby priestory komunitného centra zodpovedali platným všeobecne záväzným normám a aby komunitné centrum bolo schopné poskytovať sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC (napr. Zákon č. 355/2007 ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

3.3. Miestna a časová dostupnosť poskytovaných odborných činností, iných činností a aktivít KC

Komunitné centrum poskytuje priame služby, aktivity a činnosti klientom počas celého roka s pravidelnosťou 5 pracovných dní do týždňa, *minimálne* 30 hodín/týždenne. Optimálna prevádzková doba komunitného centra je 8 hodín denne a časové rozloženie poskytovania služieb počas dňa a v týždni zohľadňuje možnosti a potreby jednotlivých cieľových skupín.

O miestnej a časovej dostupnosti jednotlivých služieb, ako aj o prípadnej zmene sú klienti informovaní ústne, letákmi a vyvesenými prevádzkovými hodinami komunitného centra pred vonkajším vchodom do KC a na nástenkách vo vnútorných priestoroch centra.

Niektoré zo služieb, aktivít a činností KC (napr. workshopy, záujmové krúžky, komunitné aktivity, mimoriadne aktivity) sa môžu konať nad rámec otváracích hodín komunitného centra a môžu prebiehať aj v iných priestoroch ako v budove KC (napr. základná škola, výlety mimo KC).

3.4. Informovanosť o poskytovaných sociálnych službách, odborných činnostiach, iných činnostiach a aktivitách KC

Informácie o sociálnych službách, odborných činnostiach, iných činnostiach a aktivitách KC sú medzi klientmi a potenciálnymi užívateľmi distribuované formou letákov (priamo osobám, do schránok, vyvesením v lokalite) alebo formou priameho kontaktu s pracovníkmi KC. Informácie sú poskytované v podobe zrozumiteľnej pre jednotlivé cieľové skupiny.

Pracovníci KC tiež v lokalite priebežne predstavujú službu v rámci budovania siete spolupracujúcim inštitúciám (základná škola, materská škola, obecný úrad, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a pod.) a poskytovateľom sociálnych služieb, ktorí následne sprostredkujú informácie potenciálnym užívateľom služieb a odporúčajú záujemcov o službu.

Prevádzkovateľ KC má informácie o KC zverejnené na webovej stránke organizácie/obce/mesta. Informácie o KC sa pravidelne zverejňujú tiež v lokálnych periodikách obcí a v rámci komunitných aktivít organizovaných v obci.

Komunitné centrum je pri vchode zreteľne a viditeľne označené spolu s údajmi o Prevádzkovateľovi KC, otváracích hodinách a kontaktnej osobe.

Príloha - ETICKÝ KÓDEX KOMUNITNÝCH PRACOVNÍKOV NP KC

Tento dokument obsahuje **Preambulu** a **Základné etické princípy v Komunitnej práci**, ktoré sú rozdelené do 6 kategórií:

1. **Normy pre vystupovanie a správanie** komunitného pracovníka¹².
2. Etická zodpovednosť KP voči **klieantom**.
3. Etická zodpovednosť KP voči **kolegom**.
4. Etická zodpovednosť KP voči **zamestnávateľom** a zamestnávateľským organizáciám.
5. Etická zodpovednosť KP voči **svojej profesii**.
6. Etická zodpovednosť KP voči **spoločnosti**.

Etický kódex komunitných pracovníkov na NP KC

Etický kódex ako základná etická norma správania sa zamestnanca organizácie v pôsobnosti Národného projektu Komunitné centrá vydaný Implementačnou agentúrou pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Jeho účelom je vytvárať a podporovať žiaduce štandardy správania sa týchto zamestnancov a zároveň informovať verejnosť o tom, aké správanie je oprávnené vyžadovať od týchto zamestnancov.

PREAMBULA

Komunitná práca je profesia založená na hodnotách **demokracie a ľudských práv**. Komunitní pracovníci sa vo svojej práci riadia Medzinárodným etickým kódexom (IFSW¹³) a inými medzinárodne uznávanými normami (SCCD¹⁴), ktoré **sami formulujú** a na úrovni jednotlivých krajín prijímajú, aby vytvorili **národný rámec** svojej činnosti v príslušnom kultúrnom, sociálnom, právnom a ekonomickom kontexte na všetkých úrovniach.

Ich funkcie zahŕňajú:

- **Asistovanie** ľuďom **pri rozvíjaní schopností**, ktoré **im** umožnia vyriešiť **ich** individuálne, komunitné alebo kolektívne sociálne problémy.
- Podporu **adaptability, samostatnosti** a vývoja.
- Podporu **spravodlivých** sociálnych stratégií, služieb a alternatívnych riešení prístupu k existujúcim socio-ekonomickým zdrojom.
- Poskytovanie **informácií** a zabezpečovanie **kontaktov** s inštitúciami, ktoré poskytujú alebo sprostredkujú socio-ekonomické zdroje.
- Pomáhať klientom prijať zodpovednosť za seba, spoznanie svojich práv a povinností, voči sebe, rodine, komunite i spoločnosti.

Poslaním profesionálnych komunitných pracovníkov je podporovať skvalitnenie životnej úrovne v komunite a pomáhať jej pri realizácii ich možných aspirácií, a tiež v tomto smere rozvíjať a používať vedecké poznatky o ľudských a spoločenských aktivitách, napĺňať potreby komunit, jednotlivcov a skupín v národnom i medzinárodnom meradle, a pri tom nespúšťať zo zreteľa podporu celkovej sociálnej stratégie.

ZÁKLADNÉ ETICKÉ PRINCÍPY V KOMUNITNEJ PRÁCI

¹² Pracovník poverený riadením KC; Odborný pracovník KC; pracovník KC

¹³ International Federation of Social Workers

¹⁴ Standing Conference for Community Development (2001)

1. Normy pre vystupovanie a správanie komunitného pracovníka.

A. Vystupovanie.

Komunitný pracovník (KP) neustále udržiava svoje osobné i pracovné správanie a vystupovanie na úrovni vysokého profesionálneho štandardu.

B. Schopnosti a profesionálny rast.

KP sa zo všetkých síl snaží o dosiahnutie a udržanie vysokej profesionality pri výkone svojej práce.

C. Služba.

KP vo svojej práci považuje za prvoradý záväzok slúžiť. KP podľa svojich možností pomáha klientom objavovať svoje zdroje pre vytváranie samostatnej komunity

D. Čestnosť.

KP koná v zhode s najvyššími požiadavkami profesionálnej cti a všeobecne akceptovanými morálnymi princípmi a zásadami.

2. Etická zodpovednosť KP voči klientom.

A. Prvoradosť záujmu klienta.

KP má zodpovednosť v prvom rade voči svojim klientom.

- rešpektovať klientov ako partnerov so všetkými právami a povinnosťami, vrátane zodpovednosti za svoj život. Jednať s klientmi tak, aby nebola poškodzovaná ich dôstojnosť a pristupovať ku všetkým klientom s rovnakým úsilím.
- **slúžiť klientovi** s lojalitou, maximálnym uplatňovaním profesionálnych schopností a zručností napomáha rozvoju komunity, zlepšovaniu vzťahov a riešeniu konfliktov v komunite i mimo nej.
- nezneužívať vzťahy s klientom pre osobné zvýhodnenie
- **nemať podiel na akejkoľvek diskriminácii** na základe rasy, etnicity, farby pleti, pohlavia, sexuálnej orientácie, veku, náboženského vyznania, národnosti, stavu, politickej príslušnosti, psychického alebo fyzického handicapu a rešpektovať jedinečnosť každého človeka bez ohľadu na vyššie uvedené charakteristiky a bez ohľadu na to, ako sa podieľa na živote celej spoločnosti
- vyhýbať sa pri výkone povolania vzťahom a záväzkom, ktoré sa môžu dostať do konfliktu so záujmom klienta
- KP sa správa profesionálne a oddeľuje svoj pracovný život od súkromného. V prípade existencie osobných vzťahov s niektorými klientmi KC, či existencie osobných sporov s niektorým s klientov alebo jeho rodinou o tom informuje kolegov a spoločne hľadajú primerané riešenie.
- KP pri práci s klientom zachováva profesionálny odstup.

- **poskytnúť klientovi presné a kompletne informácie** o rozsahu a povahe služieb, ktoré klient potrebuje, a ich prípadných rizikách
- požiadať o radu kolegov vždy, keď je to v záujme klienta
- ukončiť pomoc klientovi, keď to pre klienta už nie je potrebné
- zabezpečiť kontinuitu služieb a pomoci klientovi, v prípade, že sú naďalej potrebné a on sám končí s ich poskytovaním

B.Práva klienta.

KP sa zo všetkých síl snaží v čo najväčšej miere podporovať snahu klienta rozhodovať o svojej budúcnosti **samostatne**.

- KP by mal vynaložiť maximálne úsilie na podporu sebaurčenia klienta
- Ak koná KP v mene klienta, ktorý je zbavený svojprávnosti, musí chrániť záujmy a práva tohto klienta

C.Dôvernosť a mlčanlivosť.

KP rešpektuje klientovo súkromie a zachováva dôvernosť informácií získaných pri svojej práci.

- KP nesmie hovoriť o problémoch klienta ani vo svojom voľnom čase v prítomnosti rodinných príslušníkov, priateľov, blízkych alebo akýchkoľvek iných tretích osôb.
- KP je povinný zabezpečiť **dôvernosť informácií o klientovi** pri ich posielaní, vrátane elektronického prenosu dát
- KP je povinný ukladať záznamy o klientovi na bezpečnom mieste
- KP je povinný zabezpečiť **dôvernosť informácií o iných osobách**, o ktorých sa dozvedel počas svojej práce s klientom
- KP je povinný umožniť klientovi prístup k jeho záznamom
- **Výnimkou z dôvernosti informácií je prípad, keď ich zamlčaním hrozí bezprostredné a vážne riziko pre klienta alebo inú osobu alebo vážne porušenie zákonov zmysle trestného činu alebo prečinu**

D.Honoráre.

- KP nesmie prijať za svoje služby úplatok

3. Etická zodpovednosť KP voči kolegom.

A.Slušnosť a zdvorilosť.

KP si váži svojich kolegov a pristupuje k nim s úctou a dôverou. Pracovník nerieši svoje profesionálne alebo osobné spory s kolegami v prítomnosti klientov.

B.Práca s klientmi kolegov.

Povinnosťou KP je venovať sa klientom svojich kolegov s najväčšou profesionálnou snahou a citlivosťou.

- KP by nemal preberať klientov svojich kolegov bez dohovoru s týmito kolegami

4.Etická zodpovednosť KP voči zamestnávateľom a zamestnávateľským organizáciám.

A.Záväzky voči zamestnávateľským organizáciám.

KP pristupuje s vážnosťou k záväzkom voči zamestnávateľským organizáciám.

- KP by sa mal snažiť ovplyvňovať **politiku zamestnávateľskej organizácie** v súlade s etickými zásadami v komunitnej práci
- KP by sa mal snažiť o **účelné** a citlivé **používanie zdrojov** zamestnávateľskej organizácie

5. Etická zodpovednosť KP voči svojej profesii.

A. Udržiavanie cti profesie.

KP udržiava a vyzdvihuje etické hodnoty, odborné poznatky a poslanie svojej profesie.

B. Služba spoločstvu.

KP napomáha snahe profesionálneho spoločstva sprístupniť svoje služby čo najširšej verejnosti.

C. Rozvoj poznatkov.

KP sa snaží získavať a rozvíjať odborné poznatky a uplatňovať ich v profesionálnej práci.

6. Etická zodpovednosť KP voči spoločnosti.

A. Podpora všeobecného blaha.

KP podporuje všeobecné blaho spoločnosti.

- KP by mal aktívne navrhovať a podporovať také **zákony a sociálnu politiku**, ktoré podporujú sociálnu spravodlivosť a zodpovednosť, zlepšenie socio-ekonomických podmienok a záujmov obyvateľov na komunitnej úrovni.

Pokiaľ je súčasťou pracovnej zmluvy KP alebo interných predpisov zamestnávateľa etický kódex, KP je povinný dodržiavať ho s rovnakou vážnosťou. V prípade, že sa pri výkone jeho práce objavia ďalšie etické otázky, usiluje sa o ich riešenie v rámci tímu KC. Závažné etické dilemy rieši prostredníctvom externej supervízie.